

*Perhekoti
Sydämellä*

Lasten- ja nuorten koti Sydämellä Oy

Perhekoti Sydämellä

Oma- ja valvontasuunnitelma

Sisällysluettelo

1.	Palveluntuottajan ja palveluyksikön perustiedot	4
1.1	Palveluntuottajan perustiedot	4
1.2	Palveluyksikön perustiedot	4
1.3	Rekisteröintitiedot	5
2.	Omavalvontasuunnitelma	6
2.1	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	6
2.2	Omavalvontasuunnitelman merkitys	6
3.	Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet	7
3.1	Toiminta-ajatus	7
3.2	Arvot	7
3.3	Toimintaperiaatteet	8
4.	Omavalvonnan toteuttaminen ja menettelytavat	10
4.1	Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen	10
4.2	Korjaavat toimenpiteet	11
4.3	Valmius- ja jatkuvuudenhallinta	11
5.	Asiakkaan asema ja oikeudet	12
5.1	Palvelutarpeen arviointi	12
5.2	Asiakkaan asiallinen kohtelu	12
5.3	Asiakkaan oikeusturva	13
5.4	Itsemääräämisoikeus	13
5.5	Asiakkaan osallisuus	13
6.	Palvelun sisällön omavalvonta	16
6.1	Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta	16
6.2	Ravitsemus	16
6.3	Siivous- ja hygieniakäytänteet	17
6.4	Terveysten- ja sairaanhoito	18
6.5	Lääkehoito	18
6.6	Yhteistyö terveydenhuollon kanssa	19
6.7	Monialainen yhteistyö	20
7.	Asiakasturvallisuus	21
7.1	Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa	21
7.2	Terveysuojelulain mukainen omavalvonta	21
7.3	Henkilöstö	22
7.4	Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet	23

7.5	Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta	24
7.6	Toimitilat	25
7.7	Lääkinnälliset laitteet	25
8.	Asiakastietojen kirjaaminen ja käsittely	27

1. Palveluntuottajan ja palveluyksikön perustiedot

1.1 Palveluntuottajan perustiedot

Palveluntuottaja/Palvelun tuottajan nimi Yksityinen yritys/Lasten- ja nuortenkoti Sydämellä Oy	Y-tunnus 3524247-2
Kunta/Hyvinvointialue Kuopio/Pohjois-Savon hyvinvointialue	
Katuosoite Maaningantie 47, 71750 Maaninka	
Palveluntuottajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot Jaana Pääkkönen jaana@sydamella.fi 040 532 0287, 050 356 4763 Maaningantie 47, 71750 Maaninka	

1.2 Palveluyksikön perustiedot

Palveluyksikön nimi Perhekoti Sydämellä
Yhteystiedot Maaningantie 47, 71750 Maaninka Yrittäjä/Perhekodin vastuhenkilö Jaana Pääkkönen, puh. 040 532 0287, 050 356 4763, jaana@sydamella.fi Perhekotivanhempi Petri Pääkkönen puh. 040 521 5575 Yksikön ohjaajat puh. 050 435 0014
Palvelumuoto Yksityinen sosiaalipalvelu, ammatillinen perhekoti
Asiakasryhmä lapset ja nuoret
Asiakaspaikkamäärä 4-paikkainen

1.3 Rekisteröintitiedot

Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisajankohta PVM	Palvelu, johon lupa on myönnetty Ammatillinen perhekoti
---	--

2. Omavalvontasuunnitelma

2.1 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Ammatillisessa perhekodissa omavalvontasuunnitelman laatiminen on olennainen osa laadukasta ja turvallista toimintaa. Se on myös lakisääteinen velvoite, joka varmistaa, että palvelut vastaavat lastensuojelun asiakkaiden tarpeita ja täyttävät lainsäädännön vaatimukset. Omavalvontasuunnitelma toimii työkaluna toiminnan jatkuvaan kehittämiseen ja riskienhallintaan. Perhekoti Sydämellä omavalvontasuunnitelman laatimiseen on osallistunut aloitusvaiheessa yrittäjä ja perhekodin vastuuhenkilö Jaana Pääkkönen, perhekotivanhempi Petri Pääkkönen sekä yrityksen hallituksen jäsen Salla Pääkkönen. Toiminnan alkaessa sitä päivitetään koko ajan henkilökunnan kanssa yhdessä.

Omavalvontasuunnitelma on kirjallinen kuvaus siitä, miten perhekodin vastuuhenkilö, perhekotivanhempi ja henkilökunta valvovat toiminnan laatua ja varmistavat, että lapsille ja nuorille tarjottavat palvelut ovat lainmukaisia ja asiakaslähtöisiä. Se sisältää kuvauksen omavalvonnan toteuttamisen tavoista, aikatauluista ja vastuista. Suunnitelma on asiakkaiden ja heidän läheistensä nähtävillä, sekä se julkaistaan yrityksen kotisivuilla. Omavalvontasuunnitelman sisältö käydään läpi ja päivitetään säännöllisesti henkilökunnan kanssa.

2.2 Omavalvontasuunnitelman merkitys

Hyvin laadittu ja aktiivisesti käytössä oleva omavalvontasuunnitelma on osoitus Perhekoti Sydämellä sitoutumisesta laadukkaaseen, turvalliseen ja lapsen edun mukaiseen toimintaan.

Omavalvontasuunnitelma toimii käytännön työvälineenä perhekodin toiminnan suunnittelussa, seurannassa ja kehittämisessä. Sen avulla:

- edistetään lasten ja nuorten turvallisuutta, hyvinvointia ja palvelujen laatua
- lisätään toiminnan läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta
- tuetaan lainsäädännön, viranomaismääräysten ja toiminnalle asetettujen vaatimusten noudattamista
- tunnistetaan ja ennaltaehkäistään riskejä ja mahdollisia epäkohtia
- mahdollistetaan havaittuihin epäkohtiin puuttuminen ja korjaavien toimenpiteiden seuranta
- tuetaan henkilöstön yhteisiä toimintatapoja ja osaamista
- mahdollistetaan toiminnan jatkuva arviointi, kehittäminen ja oppiminen.

Omavalvonnan keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa turvallista, laadukasta ja hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa vastaavaa hoitoa, kasvatusta, ohjausta ja tukea.

3. Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

3.1 Toiminta-ajatus

Perhekoti Sydämellä tarjoaa ympärivuorokautista hoitoa ja kasvatusta neljälle 4 – 17-vuotiaalle huostaanotetulle, kiireellisesti sijoitetulle tai avohuollon tukitoimena sijoitetulle lapselle. Toiminta perustuu lastensuojelulakiin (417/2007) ja siihen liittyviin asetuksiin.

Perhekoti Sydämellä on ammatillinen perhekoti, joka tarjoaa turvallisen ja kodinomaisen ympäristön tukea tarvitseville 4 – 17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Meille jokainen lapsi ja nuori on tervetullut. Erityisosaamistamme on neuropsykiatrinen osaaminen, traumaosaaminen, lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen, positiivinen pedagogiikka, tukiviittomat ja kuvaohjaus.

Toiminta-ajatuksenamme on tarjota kodinomainen ja turvallinen kasvu-ympäristö huostaanotetuille ja avohuollon tukitoimena sijoitetuille lapsille ja nuorille. Tavoitteenamme on turvata lasten ja nuorten kasvu, kehitys ja hyvinvointi turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä ja ilmapiirissä. Toimintaa ohjaavat lapsen edun ensisijaisuus, kunnioitus, tasa-arvo, osallisuus ja turvallisuus. Jokaiselle lapselle ja nuorelle rakennetaan yksilöllinen ja kuntouttava arki.

3.2 Arvot

Ammatillisen perhekodin arvojen tulee perustua ennen kaikkea lapsen edun ensisijaisuuteen, joka on keskeinen periaate sekä Suomen lainsäädännössä (esim. lastensuojelulaki) että kansainvälisissä sopimuksissa, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa. Arvot ohjaavat lasten- ja nuorten kodin toimintakulttuuria, henkilökunnan työskentelyä ja lasten kohtelua, ja niiden tulee olla eettisesti ja inhimillisesti kestäviä. Arvojen tulee näkyä arkipäivän toiminnassa, kuten kohtaamisissa, koulukäynnin tukemisessa ja yksilöllisen hoito- ja kasvatussuunnitelman laatimisessa.

- **Turvallisuus:** Lasten- ja nuorten kokema fyysinen, psyykkinen ja emotionaalinen turvallisuus ovat ensisijaisia. Perhekoti on ympäristö, jossa lapsi tai nuori voi kokea olevansa suojassa väkivallalta, kaltoinkohtelulta ja pelolta.
- **Kunnioittaminen:** Kohtelemme kaikkia kunnioittavasti sekä kannustamme lapsia ja nuoria kunnioittamaan itseään sekä muita ihmisiä.
- **Yksilöllinen huomiointi:** Ymmärrämme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oma ainutlaatuinen historiansa, tarpeensa ja vahvuutensa. Laadimme jokaiselle yksilöllisen hoito- ja kasvatussuunnitelman, joka vastaa heidän erityistarpeisiinsa ja tukee heidän henkilökohtaista kehitystään.

- **Kodinomaisuus:** Perhekoti Sydämellä on enemmän kuin ammatillinen perhekoti – se on koti. Meillä on viihtyisät ja turvalliset tilat, jotka muistuttavat mahdollisimman paljon tavallista kotia. Meillä eletään arkea, joka tarjoaa rutiineja, turvallisuutta ja lämpöä, auttaen lapsia ja nuoria sopeutumaan ja kiintymään.
- **Kasvatuskumppanuus:** Teemme tiivistä ja avointa yhteistyötä perheiden, läheisten ja muiden verkostojen kanssa lasten ja nuorten parhaaksi. Tuemme läheisten osallisuutta aktiivisesti.
- **Osallisuus:** Meillä lapsen ja nuoren ääni on tärkein. Kannustamme heitä aktiivisesti osallistumaan itseään koskevaan päätöksentekoon ja oman elämänsä suunnitteluun. Lasten ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan aidosti ja niillä on merkitystä.
- **Yhteisöllisyys:** Meillä lapsia ja nuoria opetetaan elämään yhdessä, jakamaan kokemuksia ja tukemaan toisiaan. Kannustamme yhteishenkeen ja luomme mahdollisuuksia yhteisiin aktiviteetteihin ja kokemuksiin, jotka vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja mahdollistavat onnellista aikaa yhdessä.

3.3 Toimintaperiaatteet

Perhekodin kasvatuksellisen ja kuntouttavan työn keskeisenä tavoitteena on tukea lapsen ja nuoren kuntoutumista, kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa hänen valmiuksiaan oman elämänsä hallintaan. Kuntoutuminen nähdään kokonaisvaltaisena prosessina, joka tapahtuu turvallisissa ihmissuhteissa ja tavallisessa arjessa.

Perhekodin arki on selkeää, ennakoitavaa ja turvallista. Lapsille ja nuorille luodaan selkeät ja ymmärrettävät päivärytmit, säännöt ja toimintatavat, jotka tuovat arkeen rakennetta ja ennakoitavuutta. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan arjen suunnittelussa, mutta samalla pyritään säilyttämään johdonmukaiset ja turvalliset rakenteet. Ennakoitava arki auttaa lasta ja nuorta hahmottamaan omaa ympäristöään, vahvistaa turvallisuuden tunnetta ja tukee kuntoutumista.

Lapsesta ja nuoresta välitetään, häntä kuunnellaan ja hänet kohdataan arvostavasti. Turvallinen aikuinen on läsnä, asettaa tarvittaessa lapselle turvalliset ja selkeät rajat sekä pitää niistä johdonmukaisesti kiinni. Rajat eivät ole rangaistuksia, vaan ne ovat osa välittävää kasvatusta ja auttavat lasta ja nuorta harjoittelemaan turvallista toimintaa, vastuunottoa ja toisten huomioimista.

Lasta ja nuorta tuetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan, voimavarojaan ja onnistumisiaan sekä löytämään keinoja selviytyä erilaisista elämäntilanteista. Lapsen ja nuoren itsetuntoa ja myönteistä minäkuvausta vahvistetaan kannustamalla, kuuntelemalla ja huomioimalla hänen onnistumisiaan. Lapselle annetaan myönteistä ja rakentavaa palautetta sekä mahdollisuuksia kokea, että hän osaa, pystyy ja voi vaikuttaa omaan elämäänsä.

Tavoitteena on vahvistaa itseluottamusta, tunnetaitoja, vuorovaikutustaitoja, päätöksentekokykyä, vastuunottoa ja arjenhallinnan taitoja.

Lapsilla ja nuorilla on ikä- ja kehitystasonsa mukaisia tehtäviä ja vastuuta yhteisestä arjesta. Heitä kannustetaan osallistumaan esimerkiksi oman huoneen ja yhteisten tilojen järjestämiseen, ruoan valmistamiseen, ruokailuihin, pyykinhuoltoon, asioiden hoitamiseen ja muihin arjen tehtäviin. Tehtävien tarkoituksena ei ole rangaista tai kuormittaa lasta, vaan harjoitella arjen taitoja, vastuunkantoa ja itsenäistä selviytymistä. Vastuun määrää ja tehtävien vaativuutta sovitetaan lapsen ikään, kehitystasoon ja voimavaroihin.

Lapsia ja nuoria tuetaan ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti muun muassa koulunkäynnissä, kodinhoidossa, ruoanlaitossa, raha-asioissa, asioinnissa, vapaa-ajan suunnittelussa ja muissa itsenäiseen elämään liittyvissä taidoissa. Heitä kannustetaan ottamaan vähitellen enemmän vastuuta omasta arjestaan ja tekemään omaa elämäänsä koskevia valintoja turvallisesti aikuisen tuella.

Tavoitteena ei ole tehdä asioita lapsen puolesta, vaan vahvistaa lapsen ja nuoren omia valmiuksia selviytyä elämässä itsenäisesti ja rakentaa itselleen hyvä ja mielekäs tulevaisuus. Tuen määrää ja muotoa mukautetaan lapsen yksilöllisen tilanteen, kehitystason ja kuntoutumisen etenemisen mukaan.

Perhekodin hoito-, kasvatusta- ja kuntoutustyö perustuu ratkaisukeskeiseen ja traumainformoituun työotteeseen. Työskentelyssä painotetaan turvallisten ihmissuhteiden vahvistamista, arjen ennakoitavuutta, lapsen voimavarojen tunnistamista sekä myönteisten kokemusten ja onnistumisten vahvistamista.

Arjessa hyödynnetään positiivisen pedagogiikan periaatteita. Tämä tarkoittaa, että vahvistamme lasten ja nuorten voimavaroja, vahvuuksia ja onnistumisia, tuemme myönteistä vuorovaikutusta sekä luomme mahdollisuuksia oppimiselle, kasvulle ja uusien taitojen harjoittelulle turvallisessa ympäristössä. Positiivinen pedagogiikka näkyy sekä arjen pienissä hetkissä että tavoitteellisessa kasvatusta- ja kuntoutustyössä.

Perhekodissa on käytössä Lasten- ja nuorten kansio, johon on koottu lapsille ja nuorille ymmärrettävässä muodossa tietoa perhekodin toiminnasta, arjen käytännöistä, oikeuksista, velvollisuuksista, yhteisistä säännöistä ja toimintaperiaatteista. Kansiossa kerrotaan myös, miten lapsi tai nuori voi tuoda esiin mielipiteitään, toiveitaan, huoliaan tai mahdollisia epäkohtia. Lasten ja nuorten kansio säilytetään perhekodin yhteisissä tiloissa, jotta se on helppo lasten ja nuorten saatavilla. Kansio käydään läpi lapsen tai nuoren kanssa hänen muuttaessaan perhekotiin ja tarvittaessa myös myöhemmin arjen aikana.

4. Omavalvonnan toteuttaminen ja menettelytavat

4.1 Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Omavalvonta perustuu riskienhallintaan. Siinä arvioidaan monipuolisesti palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia asiakkaiden saamien palveluiden laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden näkökulmasta.

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen sekä niiden korjaaminen ammatillisessa perhekodissa on keskeinen osa laadukasta ja turvallista sijaishuoltoa. On erityisen tärkeää tunnistaa ennalta kriittiset työvaiheet, joissa asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen voi vaarantua. Tämä prosessi varmistaa, että lasten ja nuorten hyvinvointi, oikeudet ja turvallisuus ovat keskiössä perhekodin toiminnassa.

Perhekodin vastuhenkilö vastaa henkilökunnan perehdyttämisestä omavalvonnan periaatteisiin ja käytännön toimeenpanoon. Perehdytykseen sisältyy myös tiedottaminen henkilöstön lakisääteisestä velvollisuudesta ilmoittaa kaikista asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Omavalvonta ja riskienhallinta eivät ole erillisiä tehtäviä, vaan ne ovat olennainen osa perhekodin jokapäiväistä työtä ja arjen käytäntöjä. Riskienhallinnan toteutuminen vaatii henkilöstöltä sekä sitoutumista että johdonmukaista toimintaa arjessa.

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen käytännössä:

1. Henkilökunnan havainnointi ja raportointi

- Henkilökunta seuraa lasten käyttäytymistä, hyvinvointia ja olosuhteita päivittäin.
- Lasten yksilöllisiä suunnitelmia tarkastellaan säännöllisesti, ja niissä arvioidaan mm. fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden tilaa.
- Havainnoista tehdään merkintöjä asiakastietojärjestelmään ja niistä keskustellaan työtiimissä.
- Käytännössä havainnoista tehdään kirjaukset Nappulan viestivihkoon, josta ne ovat kaikkien ohjaajien luettavissa.

2. Asiakaspalaute

- Lapset ja nuoret voivat antaa palautetta (myös nimettömänä) esim. palautelomakkeiden, palautelaatikon tai keskustelujen kautta.
- Myös huoltajien ja muiden läheisten palautteet on huomioitava.

3. Valvonta ja tarkastukset

- Lupa- ja valvontavirasto ja hyvinvointialueiden valvontaviranomaiset valvovat säännöllisesti toimintaa.
- Perhekodin sisäiset tarkastukset ja omavalvonta ovat tärkeä osa jatkuvaa laadunvarmistusta.

Perhekodissamme tulee olemaan laatukansio, johon on kirjattu kaikki yksikön toimintatavat. Turvallisuuskansioista löytyy toimintaohjeet työntekijöille mahdollisiin riskitilanteisiin,

pelastussuunnitelma, riskikartoitus, valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma kriisi- ja häiriötilanteiden varalta sekä vihkonen ”Varautuminen kotona, ohjeita häiriötilanteiden varalle”. Riskitilanteet dokumentoidaan järjestelmällisesti, käsitellään yhdessä henkilökunnan kanssa ja niiden pohjalta suunnitellaan tarkoituksenmukaiset toimintamallit vastaaviin tilanteisiin.

4.2 Korjaavat toimenpiteet

Riskienhallintaprosessiin kuuluu, että todettujen haittatapahtumien ja epäkohtien osalta sovitetaan tarvittavista korjaavista toimenpiteistä sekä niiden toteutuksesta ja seurannasta. Laatu-poikkeamien taustalla olevat syyt selvitetään, ja niiden perusteella määritellään tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Toimenpiteistä tiedotetaan henkilöstöä henkilöstöpalaverissa, raportilla ja Nappulan viestivihkossa.

4.3 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

Perhekodissa varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja lasten ja nuorten sekä henkilöstön turvallisuus kaikissa tilanteissa. Valmius- ja jatkuvuudenhallinta perustuu ennakkoivaan suunnitteluun, jossa tunnistetaan mahdolliset häiriö- ja poikkeustilanteet sekä varaudutaan niiden hallintaan. Valmius- ja jatkuvuudenhallinta on osa jokapäiväistä toimintaa. Käytännöt tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti ja henkilöstön osaamisesta varmistutaan perehdytyksen ja toistuvien harjoitusten avulla.

Perhekodissa tämä tarkoittaa seuraavia osa-alueita:

- Henkilöstön riittävyys ja sijaisjärjestelyt. Huolehditaan, että äkillisiin poissaoloihin on toimivat sijais- ja varahenkilöjärjestelyt.
- Turvallisuus- ja kriisivalmius: henkilöstö perehdytetään toimimaan hätätilanteissa esim. onnettomuudet, väkivaltatilanteet, tulipalo. Perhekodissa on ajantasaiset ohjeet ja harjoituksia järjestetään säännöllisesti. Pelastussuunnitelman laatija Ari Poutiainen tulee perehdyttämään henkilöstön pelastussuunnitelmaan käytännössä.
- Tietosuoja ja tietojärjestelmät: varmistetaan asiakastietojen turvallinen käsittely ja säilytys myös poikkeustilanteissa.
- Palvelujen jatkuvuus: yksikön toiminnalle kriittiset toiminnot, kuten hoiva, huolenpito, ruokahuolto ja lääkitysturvallisuus, turvataan kaikissa tilanteissa.
- Yhteistyö ja tiedonkulku: poikkeustilanteissa toimitaan yhdessä viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa ja huoltajille sekä yhteistyötahoille tiedotetaan asianmukaisesti.

5. Asiakkaan asema ja oikeudet

5.1 Palvelutarpeen arviointi

Lapsen palvelutarpeen arviointi tehdään yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, lapsen, hänen huoltajiensa sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että lapsen tarpeet, voimavarat ja tuen tarpeet tunnistetaan ja että sijoitus vastaa näihin tarpeisiin.

Perhekoti tukee sijoittavan hyvinvointialueen tekemää palvelutarpeen arviointia tuottamalla ajantasaista tietoa lapsen tilanteesta, käyttäytymisestä, hyvinvoinnista ja arjessa selviytymisestä. Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi lapsen kehitystä, turvallisuutta ja osallisuutta säännöllisesti, ja tieto välitetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle suunnitelmien ja arvioiden päivittämistä varten.

Lapsen mielipide ja toiveet otetaan huomioon ikä- ja kehitystaso huomioiden. Arvioinnissa varmistetaan, että lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi rauhallisessa ympäristössä ja että hänen näkemyksensä kirjataan asianmukaisesti.

Palvelutarpeen arviointi on jatkuva prosessi, jota tarkastellaan ja päivitetään yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa aina, kun lapsen tilanteessa tapahtuu muutoksia.

5.2 Asiakkaan asiallinen kohtelu

Sydämellä Perhekodissa työskennellään lapsilähtöisesti ja lapsen etu on aina ensisijaista. Perhekodissa jokaisella lapsella on oikeus tulla kohdelluksi arvostavasti, tasa-arvoisesti ja turvallisesti. Perhekodin henkilöstö toimii aina lapsen ihmisarvoa kunnioittaen ja edistää lapsen osallisuutta sekä oikeutta ilmaista hänen oman mielipiteensä ilman pelkoa seuraamuksista. Perhekodissa lasten mielipiteitä ja ajatuksia kuunnellaan sekä heitä kunnioitetaan ja arvostetaan ihmisinä.

Lapsen kohtelua ohjaavat lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä perhekodin omat arvot ja toimintaperiaatteet. Mahdollisiin epäasiallisen kohtelun tilanteisiin perhekodissamme puututaan välittömästi, ja ne käsitellään avoimesti yhdessä lapsen, hänen huoltajien sekä tarvittaessa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Perhekodissamme huolehditaan siitä, että lapsella on tieto hänen omista oikeuksistaan, sekä ohjeet, miten hän voi antaa palautetta tai tehdä muistutuksen kohtelustaan. Palautteet ja muistutukset käsitellään asianmukaisesti ja niitä hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Perhekodin henkilöstölle järjestetään tarpeen mukaan koulutusta sekä ohjausta lasten kohtaamiseen, vuorovaikutukseen sekä eettiseen toimintaan liittyvissä teemoissa, osana laadukkaan ja turvallisen huolenpidon varmistamista.

5.3 Asiakkaan oikeusturva

Perhekodissa varmistetaan, että jokainen lapsi tietää omat oikeutensa ja saa tarvittaessa apua niiden käyttämisessä. Lapselle kerrotaan sijoituksen alkaessa, sekä tarvittaessa uudelleen hänen oikeuksistaan, velvollisuuksistaan ja mahdollisuudestaan tehdä muistutus, kantelu tai ottaa yhteyttä omaan sosiaalityöntekijään, aluehallintovirastoon, valvontaviranomaisiin tai edunvalvojaan.

Henkilöstö huolehtii siitä, että lapsella on tosiasiallinen mahdollisuus tuoda esiin kokemansa epäkohdat tai epäasiallisen kohtelun ilman pelkoa seuraamuksista. Perhekodissamme on näkyvillä ja helposti saatavilla ohjeet palautteen antamiseen sekä yhteystiedot lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja valvontaviranomaisille.

Kaikki palautteet, muistutukset ja kantelut käsitellään viipymättä, luottamuksellisesti ja asianmukaisesti. Niistä tehdään tarvittavat kirjaukset ja korjaavat toimenpiteet arvioidaan osana omavalvontaa.

Lapsen oikeusturvan toteutumista seurataan perhekodissamme jatkuvasti.

5.4 Itsemääräämisoikeus

Perhekodissamme kunnioitetaan jokaisen lapsen itsemääräämisoikeutta hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lapsella on oikeus osallistua omaa arkeaan ja hoitoaan koskaan päätöksentekoon, ilmaista mielipiteensä ja tulla kuulluksi kaikissa häntä koskevissa asioissa.

Henkilöstö perhekodissamme tukee lapsen osallisuutta arjen valinnoissa, kuten harrastuksissa, koulunkäynnissä, yhteisön toiminnassa ja omien asioiden hoidossa. Lapsen näkemykset otetaan huomioon hoito- ja kasvatussuunnitelmissa sekä palaverissa.

Lastensuojelulain mukaan 64–74 §:ssä tarkoitetut rajoitustoimenpiteet ovat käytettävissä ainoastaan laitoshuoltona järjestettävässä sijaishuollossa. Perhehoidossa lapsen hoito, kasvatusta, ohjaus ja turvallisuuden varmistaminen toteutetaan ensisijaisesti hyvän hoidon ja kasvatuksen, ennakoinnin, vuorovaikutuksen, yksilöllisen ohjauksen ja lapsen tarpeisiin vastaavien tukitoimien avulla.

Lasten- ja nuortenkodin henkilöstöä koulutetaan lapsen itsemääräämisoikeuden tukemisesta sekä lainmukaisista rajoitustoimenpiteistä.

5.5 Asiakkaan osallisuus

Lasten- ja nuorten osallisuuden tukeminen perhekodissa on keskeinen osa laadukasta, lapsilähtöistä ja vaikuttavaa lastensuojelutyötä. Osallisuus tarkoittaa sitä, että lapset ja nuoret kokevat tulevansa kuulluksi, voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja osallistuvat arjen päätöksen tekoon omalla tasollaan ja iänmukaisesti. Lasten ja nuorten osallisuutta tuetaan perhekodissamme monin konkreettisilla keinoin, jotka ulottuvat arjen pienistä valinnoista aina suuriin elämänmuutoksiin asti.

Tärkeitä osallisuuden rakenteita ovat:

1. Turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri

- Perusta lasten ja nuorten osallisuudelle on turvallisuus. Lasten ja nuorten täytyy kokea, että hänen mielipidettään arvostetaan.
- Pysyvät ja luotettavat perhehoitajat ja ohjaajat ovat avainasemassa – vuorovaikutussuhteiden tulee olla ennakoitavia ja empaattisia.

2. Osallisuus perhekodin arjen päätöksenteossa

- Lapset ja nuoret voivat osallistua kodin sääntöjen ja rutiinien suunnitteluun esim. ruokalistojen suunnitteluun, vapaa-ajan ohjelman suunnitteluun, yhteisten pelisääntöjen luomiseen ja hyvän kohtelun suunnitelman laatimiseen.
- Lasten ja nuorten palaverissa jokaisella on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Tällä tavoin vahvistamme lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia.
- Lapset ja nuoret saavat tehdä yksilöllisiä ja omanlaisia valintoja esim. oman huoneen sisustusta ja harrastuksia koskien. Nämä valinnat lisäävät lasten ja nuorten vaikuttamisen mahdollisuuden tunnetta heidän omaa elämäänsä koskien.

3. Kuuleminen ja vaikuttaminen omaan asiakkuuteen

- Lapsia ja nuoria kuunnellaan heitä itseään koskevissa asioissa, kuten: yhteydenpito läheisiin, koulunkäynti, hoito- ja kasvatussuunnitelmien laatiminen, asiakassuunnitelmapalaverit ja sijaishuoltopaikan arviointi.
- Lapsen ja nuorten kanssa puhutaan hänen ymmärrettävää kieltä ja annetaan hänelle aikaa käsitellä asioita.

4. Yksilöllisyys ja kehitystaso huomioiden

- Osallisuuden toteutuminen toteutuu lasten ja nuorten ikä ja kehitystaso huomioiden: pienempi lapsi osallistuu eri tavoin kuin nuori.
- Kommunikaatio on selkeää, tarvittaessa meillä on perhekodissa osaamista kuvalliseen ohjaukseen ja tukiviittomia voidaan hyödyntää tarpeen mukaan.

5. Palaute- ja arviointikäytännöt

- Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus antaa palautetta heidän hoidosta ja kohtelusta esim. säännöllisillä keskusteluilla ja nimettömänä palautelaatikkoon.
- Lapsille ja nuorille annetaan kirjallisena heidän oman sosiaalityöntekijänsä yhteystiedot ja autetaan tallentamaan puhelinnumero omaan puhelimeen.
- Lapset ja nuoret pääsevät osallistumaan yksikön arviointiin ja kehittämiseen palautekyselyyn osallistumalla, joka voi vahvistaa lapsen tai nuoren kokemusta vaikuttamisesta ja kuulluksi tulemisesta.
- Lasten ja nuorten ideoita otetaan huomioon toimintaa kehitettäessä.

6. Vahvuuksien ja kykyjen tukeminen

- Lasten- ja nuortenkodissa osallisuus ei ole pelkästään kuulemista, vaan myös lasten ja nuorten toimijuuden tukemista: omien vahvuuksien, kiinnostuksen kohteiden ja tavoitteiden tukemista arjessa ja tulevaisuuden suunnittelussa.

- Ohjaajat ovat valmiita antamaan tilaa lasten ja nuorten ideoille ja päätöksille, vaikka ne haastaisivat arjen rutiineja.

Tavoitteenamme on, että osallisuus perhekodissamme tarkoittaa sitä, että lapsi ja nuori kokee tulewansa nähdyksi ja kuulluksi, hän voi vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja hänellä on mahdollisuus kasvaa aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Osallisuus ei ole lasten- ja nuortenkodissa yksittäinen teko, vaan koko perhekodin toimintakulttuuriin sisältyvä periaate.

6. Palvelun sisällön omavalvonta

6.1 Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Perhekoti Sydämellän toiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua ja kuntoutumista turvallisessa ja johdonmukaisessa arjessa. Toiminta perustuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin, voimavaroihin ja sijoituksen tavoitteisiin, jotka määritellään yhteistyössä lapsen, huoltajien ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Arjen rakenteet, vuorokausirytmii ja perhekodin säännöt luovat ennakoitavuutta ja turvallisuutta. Henkilöstö tukee lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia arjen vuorovaikutuksessa, ohjauksessa ja kasvatuksessa.

Perhekoti Sydämellän viikko-ohjelma sisältää monipuolista ohjelmaa yksikköön sijoitetuille lapsille. Viikko-ohjelman ja aktiviteettien suunnittelussa otetaan huomioon lasten ja nuorten mielipiteet ja toiveet. Lapsia kannustetaan osallistumaan toimintaan, joka tukee heidän osallisuuttaan, sosiaalisia taitojaan ja elämänhallintaa. Koulunkäynti, harrastukset, luovat ja liikunnalliset toiminnot sekä yhteisöllisyys ovat osa kuntouttavaa arkea.

Lasten- ja nuortenkodin henkilöstö seuraa ja arvioi lapsen hyvinvointia ja tavoitteiden toteutumista säännöllisesti. Havainnot dokumentoidaan ja käsitellään yhdessä lapsen ja sosiaalityöntekijän kanssa.

6.2 Ravitsemus

Perhekodissa huolehditaan siitä, että lasten ja nuorten ravitsemus on monipuolista, terveellistä ja ikä- ja kehitystasoon sopivaa. Ruokailu tukee lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä osaltaan luo säännöllisen ja turvallisen päivärytmin.

Ateriat suunnitellaan ja toteutetaan suomalaisia ravitsemussuosituksia noudattaen. Perhekodissa on laadittu kuuden viikon kiertävä ruokalista, jota arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti lasten ja nuorten toiveet, tarpeet ja mieltymykset sekä henkilöstön havainnot huomioiden. Lapsia ja nuoria kannustetaan osallistumaan ruokailun suunnitteluun ja esittämään toiveita ruokailuun liittyen. Ruokavalioissa huomioidaan lasten ja nuorten yksilölliset tarpeet, kuten allergiat, erityisruokavaliot, terveydelliset rajoitukset sekä uskonnolliset ja kulttuuriset erityispiirteet. Myös henkilökohtaiset mieltymykset huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.

Ruokailutilanteet ovat Perhekoti Sydämellä osa kasvatuksellista, hoidollista ja kuntouttavaa arkea. Perhekodissa pyritään säännölliseen ja yhteisölliseen ruokailurytmiin, jossa lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus rauhalliseen, turvalliseen ja kodinomaiseen ruokailutilanteeseen.

Perhekodin aikuiset ja ohjaajat ruokailevat pääsääntöisesti yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Yhteinen ruokailu mahdollistaa lasten ja nuorten yksilöllisen tukemisen, hyvien ruokailutottumusten ohjaamisen sekä luontevan vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden

vahvistamisen. Yhteinen ruokailu voidaan toteuttaa joustavasti lasten, nuorten ja työntekijöiden terveydentila ja muut perustellut yksilölliset tarpeet huomioiden.

Ruokailut tapahtuvat pääsääntöisesti perhekodin yhteisissä keittiö- ja ruokailutiloissa. Ruokailu pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan yhteisinä hetkinä, huomioiden kuitenkin lasten ja nuorten yksilölliset tarpeet, päivärytmi, harrastukset ja muut elämäntilanteet.

Lapsia ja nuoria tuetaan hyvien ja monipuolisten ruokailutottumusten omaksumisessa sekä arjen taitojen ja itsenäistymisvalmiuksien kehittämisessä. Heitä kannustetaan osallistumaan ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti ruokalistojen suunnitteluun, ruokaostoksiin, ruoanvalmistukseen ja muihin keittiön arjen tehtäviin.

Ravitsemuksen toteutumista ja lasten ja nuorten ruokailuun liittyvää hyvinvointia seurataan säännöllisesti. Mahdolliset puutteet, erityistarpeet ja muutostarpeet tunnistetaan, kirjataan ja huomioidaan lapsen yksilöllisessä hoidossa, kasvatuksessa ja arjen suunnittelussa sekä osana perhekodin omavalvontaa.

6.3 Siivous- ja hygieniakäytänteet

Perhekodissa noudatetaan hyvää hygieniatasoa kaikessa toiminnassa. Hyvillä hygieniakäytännöillä ehkäistään tartuntatautien leviämistä ja ylläpidetään terveellistä elinympäristöä lapsille ja henkilöstölle. Henkilöstö vastaa siitä, että yksikön tilat, välineet ja yhteiset alueet pidetään siisteinä ja turvallisina.

Perhekodin henkilöstön työnkuvaan kuuluu lasten- ja nuorten kodin yleisten tilojen siivoustyöt. Yksikön yleiset tilat sekä toimistotilat siivotaan kerran viikossa. Keittiö siistitään aina käytön jälkeen. Wc-tilat yksikössä siivotaan ja pestään huolellisesti kaksi kertaa viikossa, sekä aina tarvittaessa. Sauna- ja peseytymistilat pestään kerran kuukaudessa. Lisäksi yksikössä tehdään siistimis- ja siivoustöitä tarpeenmukaisesti sekä esimerkiksi yksikön ikkunoiden pesu kausiluonteisesti. Lapset ja nuoret ohjeistetaan huolehtimaan omien vaatteiden pesemisestä ikä- ja kehitystaso huomioiden. Yksikön työntekijät auttavat lapsia ja nuoria vaatehuollossa. Yksikön henkilöstö vastaa muutoin perhekodin pyykkihuollosta. Yksikössä suoritetaan yleisten tilojen perusteellinen siivous ostopalveluna hankittavan ammattisiivouksen toimesta puolivuositain.

Lapset ja nuoret siivoavat omat huoneensa viikoittain. Yksikön henkilöstö on lasten ja nuorten apuna huoneiden siivouksessa kunkin asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti, kuitenkin huolehtien siitä, että huoneet tulevat siivotuiksi riittävän hyvin.

Yksikössä lasten henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista tuetaan lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Lapsia ohjataan päivittäisissä hygieniatoiminnoissa, kuten peseytymisessä, suuhygieniassa, vaatehuollossa ja huoneiden siisteyden ylläpidossa, itsenäisyyttä ja omatoimisuutta tukien.

Perhekodissa on selkeät ohjeet hygieniakäytännöistä, kuten käsihygieniasta, siivouksesta, pyykkihuollosta, jätteiden lajittelusta ja sairaustilanteiden toimintaohjeista. Henkilöstö perehdytetään hygieniaoheisiin, ja käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti osana omavalvontaa.

Mahdolliset poikkeamat tai tartuntatilanteet kirjataan ja niistä tehdään tarvittaessa ilmoitukset terveydenhuoltoon ja viranomaisille. Perhekoti tekee yhteistyötä terveydenhuollon kanssa hygienia- ja tartuntatautien ehkäisyyn liittyvissä asioissa.

6.4 Terveyden- ja sairaanhoito

Perhekodissa huolehditaan siitä, että jokaisen lapsen terveyden- ja sairaanhoito toteutuu asianmukaisesti ja lapsen yksilölliset terveydelliset tarpeet huomioiden. Lapsen terveydentilaa ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta selvitetään sijoituksen alkaessa, ja lapselle järjestetään tarvittavat terveystarkastukset ja terveydenhuollon palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen perusterveydenhuollon ja muiden tarvittavien terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Perhekoti tekee tarvittaessa yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, suun terveydenhuollon sekä muiden lapsen tarvitsemien terveydenhuollon ja kuntoutuksen toimijoiden kanssa. Perhekotiin sijoitetulla lapsella on oikeus tarvitsemiinsa terveyden- ja sairaanhoidon palveluihin yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.

Perhekodissa on kirjallinen lääkehoitosuunnitelma, joka on laadittu Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito -oppaan mukaisesti. Lääkehoitosuunnitelma ohjaa perhekodissa toteutettavaa lääkehoitoa, ja sen ajantasaisuutta seurataan ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Lääkäri on hyväksynyt lääkehoitosuunnitelman.

Perhekodin aikuiset ja työntekijät huolehtivat siitä, että lapsen lääkehoito toteutuu turvallisesti ja asianmukaisesti lapsen yksilöllisten lääkemääräysten sekä perhekodin lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkkeiden säilytys, jakaminen, antaminen ja lääkehoidon toteutumisen kirjaaminen tapahtuvat voimassa olevien ohjeiden, lääkehoitosuunnitelman ja lainsäädännön mukaisesti.

Lapsen sairastumisista, hoidon tarpeesta ja terveydenhuollon käynneistä tiedotetaan lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle sekä huoltajille tai muille lapsen asioissa tiedonsaantiin oikeutetuille tahoille sovittujen käytäntöjen ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Lapsen terveydentilaan ja hoitoon liittyvät tiedot kirjataan asianmukaisesti ja niitä käsitellään tietosuojan ja salassapitovelvollisuuden edellyttämällä tavalla.

Perhekodin henkilöstön osaamista terveyden- ja sairaanhoitoon, lääkehoitoon ja ensiapuun liittyvissä asioissa ylläpidetään ja kehitetään säännöllisesti koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen varmistamisen avulla. Toimintakäytäntöjä seurataan ja arvioidaan osana perhekodin omavalvontaa, ja havaittuihin puutteisiin tai kehittämistarpeisiin puututaan viivytyksettä.

6.5 Lääkehoito

Perhekoti Sydämellään on laadittu yksikön oma lääkehoitosuunnitelma Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito -oppaan mukaisesti. Lääkehoitosuunnitelma ohjaa perhekodissa toteutettavaa lääkehoitoa, ja siinä määritellään lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät vastuut, työnjako ja menettelytavat. Lääkehoitosuunnitelman on hyväksynyt

XXXXXX. Lääkehoitosuunnitelma pidetään ajantasaisena, ja sitä tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa sekä lääkehoitoa koskevissa käytännöissä tai ohjeistuksissa tapahtuvien muutosten yhteydessä.

Perhekodin lääkehoidosta vastaa sairaanhoitaja, joka työskentelee yksikössä 20 prosentin työajalla. Sairanhoitaja vastaa oman työnkuvansa ja lääkehoitosuunnitelmassa määriteltujen vastuiden mukaisesti lääkehoidon asiantuntijatehtävistä, lääkehoidon toteutumisen seurannasta sekä työntekijöiden lääkehoito-osaamisen tukemisesta ja varmistamisesta.

Sairanhoitaja tai perhekodin vastuuhenkilö perehdyttää työntekijät perhekodin lääkehoitokäytäntöihin ja lääkehoitosuunnitelman sisältöön. Perhekodissa lääkehoitoa toteuttavat tehtävään perehdytetyt työntekijät, joiden lääkehoidon osaaminen on varmistettu ja joilla on tehtävän edellyttämät voimassa olevat lääkeluvat.

Perhekodissakodissa huolehditaan, että lasten lääkehoito toteutetaan turvallisesti ja lain mukaisesti. Lääkehoito lasten- ja nuortenkodissa perustuu lääkärin määräämiin hoitosuunnitelmiin. Kaikki lääkkeet säilytetään, annetaan ja kirjataan ohjeistusten mukaisesti.

Henkilöstö varmistaa, että lääkehoito toteutetaan oikealle lapselle oikeaan aikaan, oikealla tavalla ja oikeassa annoksessa. Lääkehoitoon liittyvät havainnot, muutokset ja poikkeamat kirjataan asianmukaisesti ja tiedot välitetään tarvittaessa hoitavalle lääkärille ja lasten asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Henkilöstö perehdytetään lääkehoidon turvallisiin käytäntöihin ja he saavat säännöllistä sekä tarpeiden mukaista koulutusta lääkevalmisteista ja niiden annostuksesta, antotavoista sekä säilytyksestä. Henkilöstön ensiapuvalmiuksia pidetään yllä säännöllisillä ensiapukoulutuksilla. Lääkehoidon käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään osana omavalvontaa ja laadunhallintaa.

6.6 Yhteistyö terveydenhuollon kanssa

Perhekodissakodissa varmistetaan, että lasten terveyden- ja sairaanhoito toteutuu tiiviissä yhteistyössä perusterveydenhuollon, erikoissairanhoidon ja muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Yhteistyö perustuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin ja sijoituksen tavoitteisiin.

Henkilöstö välittää ajantasaiset tiedot lapsen terveydentilasta, havainnoista ja mahdollisista poikkeamista hoitaville tahoille. Tarvittaessa sovitaan seurantakäynneistä, terveystarkastuksista ja hoitotoimenpiteistä yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Lapsen huoltajat ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä pidetään ajan tasalla lapsen terveydentilasta sovitun tiedonannon mukaisesti. Kaikki yhteistyön kautta saadut tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja kirjataan asianmukaisesti lapsen hoito- ja kasvatussuunnitelmiin.

Henkilöstö saa ohjausta ja koulutusta yhteistyöstä terveydenhuollon kanssa, ja käytäntöjä arvioidaan osana omavalvontaa ja laadunhallintaa.

6.7 Monialainen yhteistyö

Perhekodeissa varmistetaan, että lasten hyvinvointi, kasvatusta ja kuntoutus toteutuvat monialaisen yhteistyön avulla. Yhteistyöhön osallistuvat muun muassa sosiaalityöntekijät, opetus- ja kasvatustieteiden ammattilaiset, terveydenhuollon henkilöstö, psykologit ja muut lapsen tarpeisiin liittyvät asiantuntijat.

Henkilöstö koordinoi ja dokumentoi yhteistyön, jotta tiedonkulku eri toimijoiden välillä on sujuvaa ja lapsen palvelut suunnitellaan ja toteutetaan kokonaisvaltaisesti. Lapsen yksilölliset tarpeet ja tavoitteet ohjaavat yhteistyön sisältöä ja käytäntöjä.

Monialaisessa yhteistyössä lapsen mielipide ja osallisuus otetaan huomioon hänen ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Yhteistyön tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti osana omavalvontaa, ja tarvittaessa toimintatapoja kehitetään yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Henkilöstö saa ohjausta ja koulutusta monialaisen yhteistyön käytännöistä ja vastuista.

7. Asiakasturvallisuus

7.1 Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Perhekotikoti tekee aktiivista yhteistyötä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa asiakasturvallisuuden varmistamiseksi.

Yhteistyötahoja ovat muun muassa:

- **Poliisi**, erityisesti uhka- ja väkivaltatilanteiden, karkailujen tai rikosepäilyjen yhteydessä
- **Pelastustoimi**, kiinteistön paloturvallisuuden ja hätätilanteisiin varautumisen osalta.
- **Terveydenhuolto**, erityisesti akuuteissa fyysisen tai psyykkisen terveyden tilanteissa.
- **Sosiaalipäivystys**, kiireellistä sijoitusta tai välitöntä viranomaispäätöstä vaativissa tilanteissa.
- **Lasten asioista vastaavat sosiaalityöntekijät**, jotka ovat mukana asiakasturvallisuutta koskevassa päätöksenteossa ja seurannassa.

Yhteistyötä tehdään sekä ennakoivasti että tilanteisiin reagoiden. Perhekodin henkilöstöllä on valmius ottaa yhteyttä viranomaisiin matalalla kynnyksellä. Henkilöstö tuntee omat vastuunsa ja tiedottaa tarvittaessa viranomaisia viipymättä tilanteista, joissa lapsen tai muiden turvallisuus on vaarantunut tai siihen liittyy riskejä.

Yhteistyötä kehitetään tarpeen mukaan esimerkiksi viranomaistapaamisten, yhteisten koulutusten tai palautteiden pohjalta. Toimintakäytännöt turvallisuustilanteissa on kirjattu henkilöstön sisäisiin ohjeisiin.

7.2 Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta

Sydämellä perhekodissa huolehditaan toiminnan terveydellisistä olosuhteista ja siitä, että lasten, nuorten ja henkilöstön käytössä olevat tilat ovat terveelliset, turvalliset ja toimintaan soveltuvat. Omavalvonnalla seurataan säännöllisesti perhekodin sisäympäristöön, tilojen kuntoon, siivoukseen, ilmanvaihtoon, lämpötilaan, talousveteen, jätehuoltoon ja yleiseen hygieniaan liittyviä tekijöitä.

Perhekodin tilojen kuntoa ja terveydellisiä olosuhteita havainnoidaan osana päivittäistä toimintaa. Mahdollisiin puutteisiin, vaurioihin tai muihin terveydellistä haittaa aiheuttaviin tekijöihin puututaan viivytyksettä. Havaitut epäkohdat ja niiden korjaamiseksi toteutetut toimenpiteet dokumentoidaan tarvittaessa, ja korjaavien toimenpiteiden toteutumista seurataan.

Tilojen siisteydestä ja hygieniasta huolehditaan säännöllisellä siivouksella ja tarkoituksenmukaisilla puhtaanapitokäytännöillä. Lasten ja nuorten käytössä olevat tilat, saniteettitilat

sekä yhteiset tilat pidetään asianmukaisessa kunnossa. Myös lasten ja nuorten yksityisyyden suoja ja mahdollisuus henkilökohtaiseen hygieniaan huomioidaan.

Perhekodin sisäilmaan, lämpötilaan, ilmanvaihtoon tai muihin terveydellisiin olosuhteisiin liittyvät havainnot ja mahdolliset epäilyt terveyshaitasta selvitetään viivytyksettä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä huolto- ja asiantuntijatahojen sekä terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

Terveydensuojeluun liittyviä käytäntöjä seurataan ja arvioidaan osana perhekodin omavalvontaa. Mahdolliset puutteet, poikkeamat ja kehittämistarpeet käsitellään asianmukaisesti, ja niiden perusteella toteutetaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

7.3 Henkilöstö

Perhekoti Sydämellä huolehtii siitä, että perhekodissa on toiminnan laajuuteen ja lasten ja nuorten yksilöllisiin tarpeisiin nähden riittävä, ammattitaitoinen ja toimintakykyinen henkilöstö. Henkilöstön määrää ja rakennetta arvioidaan suhteessa perhekodin paikkamäärään, lasten ja nuorten tarpeisiin sekä heidän hoidon, kasvatuksen, ohjauksen ja tuen edellyttämään henkilöstöresurssiin.

Perhekodin toiminnasta vastaavat perhekotivanhemmat

- Jaana Pääkkönen, perhekodin vastuuvanhempi, koulutuksenaan lastenohjaaja, sosionomi (AMK) suuntautumisena varhaiskasvatus, neuropsykiatrinen valmentaja, traumainformoitu työote, sijaisvanhemman PRIDE-valmennus, LYPE-koulutus
- Petri Pääkkönen, perhekotivanhempi, sijaisvanhemman PRIDE-valmennus, LYPE-koulutus

Lisäksi perhekodissa työskentelee

- Ohjaaja, jolla on seuraavat koulutukset: lastenhoitaja, lasten ja nuorten erityisohjaaja, neuropsykiatrinen valmentaja, traumainformoitu työote
- Sairaanhoitaja 20 prosentin työajalla

Henkilöstön tehtävät, vastuut ja työnjako määritellään työntekijöiden koulutuksen, osaamisen ja tehtäväkuvien perusteella.

Perhekotivanhemmilla on pitkä, yli 20 vuoden kokemus sijaisvanhemmuudesta, tukiperhe-toiminnasta ja jälkihuollosta. Nyt perhekotivanhemmat ovat sitoutuneet pitkäjänteisesti ammatillisen perhekodin toimintaan ja lasten ja nuorten hoitoon, kasvatukseen ja tukemiseen. Henkilöstön pysyvyydellä ja sitoutumisella turvataan lapsille ja nuorille mahdollisimman pysyvät, turvalliset ja luottamukselliset ihmissuhteet. Henkilöstön vaihtuvuutta pyritään ehkäisemään hyvällä perehdytyksellä, työohjauksella, toimivalla työnjaolla, henkilöstön kuulemisella sekä huolehtimalla työntekijöiden osaamisesta ja työssä jaksamisesta.

Henkilöstön koulutus ja osaaminen vastaavat perhekodin toiminnan ja siellä asuvien lasten ja nuorten tarpeita. Henkilöstössä on osaamista muun muassa lastensuojelusta, trauma- ja kiintymyssuhdeperustaisesta työskentelystä, neuropsykiatrisesta valmennuksesta, lasten ja nuorten ohjauksesta sekä turvallisesta vuorovaikutuksesta. Osaamista ylläpidetään perehdytyksellä, täydennyskoulutuksella ja työssä tapahtuvalla ohjauksella.

Henkilöstön riittävyttä, osaamista ja työvuorojen toteutumista seurataan jatkuvasti. Poissaolojen ja muiden henkilöstövajeiden varalta huolehditaan siitä, että lasten ja nuorten turvallinen hoito, kasvatusta ja ohjaus eivät vaarannu. Tarvittaessa työvuorojärjestelyjä muutetaan tai hankitaan tehtävään soveltuva sijainen.

Perhekodeissa henkilöstöresurssia arvioidaan myös tilanteissa, joissa lasten ja nuorten määrä, yksilölliset tarpeet tai hoidon vaatavuus muuttuvat. Henkilöstömäärää ja osaamista lisätään tarvittaessa, jotta jokaisen lapsen ja nuoren hyvä hoito, turvallisuus ja yksilöllinen tuki voidaan varmistaa.

7.4 Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Perhekoti Sydämellä henkilöstön rekrytoinnin lähtökohtana on varmistaa, että palveluyksikössä työskentelee toiminnan luonteeseen, lasten ja nuorten tarpeisiin sekä perhekodin henkilöstörakenteeseen soveltuva, ammattitaitoinen, luotettava ja sitoutunut henkilöstö.

Rekrytoinnissa arvioidaan työnhakijan koulutusta, ammattipätevyyttä, aikaisempaa työkokemusta, osaamista ja henkilökohtaista soveltuvuutta ammatillisen perhekodin työtehtäviin. Erityistä huomiota kiinnitetään lastensuojelutyön kokemukseen sekä trauma-, neuropsykiatriseen ja muuhun lasten ja nuorten yksilöllisiä tarpeita tukevaan osaamiseen. Rekrytoinnissa arvioidaan myös työntekijän vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, kykyä toimia osana perhekodin työyhteisöä sekä valmiutta sitoutua perhekodin arvoihin ja toimintaperiaatteisiin.

Ammatillisen perhekodin toiminnassa henkilöstön pysyvyydellä ja sitoutuneisuudella on erityinen merkitys. Tavoitteena on, että lapsille ja nuorille muodostuu turvallisia, luottamuksellisia ja mahdollisimman pysyviä ihmissuhteita. Tämän vuoksi rekrytoinnissa kiinnitetään huomiota työntekijän valmiuteen sitoutua pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä perhekodin toimintaperiaatteisiin ja yhteiseen kasvatustyyliin.

Perhekotivanhempien pysyvyys ja sitoutuminen muodostavat perhekodin toiminnan perustan. Perhekotivanhemmat ovat vahvasti läsnä lasten ja nuorten arjessa ja sitoutuneet pitkäjänteisesti perhekodin toimintaan sekä lasten ja nuorten hoitoon, kasvatukseen ja tukemiseen. Perhekotivanhempien jatkuva läsnäolo ja pysyvyys tukevat lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta, kiintymyssuhteiden muodostumista ja arjen ennakoitavuutta.

Työntekijöiden valinnassa pyritään muodostamaan toisiaan täydentävä ja mahdollisimman pysyvä työyhteisö, jossa henkilöstön osaaminen vastaa perhekotiin sijoitettujen lasten ja nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Henkilöstörakennetta ja osaamistarpeita arvioidaan säännöllisesti lasten ja nuorten määrän, palvelutarpeiden ja toiminnan mahdollisten muutosten perusteella.

Ennen työsuhteen alkamista työntekijältä tarkistetaan tehtävän edellyttämät todistukset koulutuksesta ja ammattipätevyydestä sekä lasten kanssa työskentelyyn vaadittava rikosrekisteriote. Rekrytoinnissa varmistetaan työntekijän henkilöllisyys ja tarvittaessa ammatti-
oikeudet sekä muut tehtävän edellyttämät tiedot ja luvat.

Työsuhteen alkaessa jokainen työntekijä perehdytetään Perhekoti Sydämellä toimintaan, arvoihin ja toimintaperiaatteisiin sekä omavalvontaan, turvallisuuskäytäntöihin,

lääkehoitoon ja muihin työtehtävän kannalta olennaisiin suunnitelmiin ja ohjeisiin. Perehdytyksen avulla pyritään varmistamaan yhtenäiset toimintatavat ja työntekijän valmius toimia turvallisesti ja lapsen edun mukaisesti.

7.5 Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Perhekoti Sydämellä huolehtii siitä, että henkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä riittävä ammattitaito, osaaminen ja valmiudet työskennellä lasten ja nuorten kanssa turvallisesti, ammatillisesti ja lapsen edun mukaisesti.

Jokainen uusi työntekijä perehdytetään ennen itsenäisen työskentelyn aloittamista perhekodin toimintaan, arvoihin, toimintaperiaatteisiin ja käytäntöihin. Perehdytyksessä käydään läpi muun muassa omavalvontasuunnitelma, lasten oikeudet ja osallisuus, turvallisuus- ja kriisitilanteiden toimintatavat, salassapito ja tietosuoja, kirjaaminen, lääkehoito ja lääkehoidosuunnitelma, hygienia- ja terveydensuojelukäytännöt sekä muut työntekijän tehtävien kannalta keskeiset suunnitelmat ja ohjeet.

Työsuhteen alkaessa työntekijä allekirjoittaa vaitiolositoumuksen ja saa perehdytyksen salassapitoon, tietosuojaan, tietoturvaan ja asiakastietojen asianmukaiseen käsittelyyn.

Perehdytyksessä huomioidaan työntekijän aikaisempi koulutus, työkokemus ja osaaminen. Perehdytys toteutetaan vaiheittain ja käytännön työssä tapahtuvan ohjauksen avulla. Työntekijällä on mahdollisuus kysyä ja saada ohjausta koko perehdytysprosessin ajan. Perehdytyksen toteutuminen ja työntekijän valmius itsenäiseen työskentelyyn varmistetaan ja dokumentoidaan.

Perehdytyksessä korostetaan työntekijän merkitystä lapsen ja nuoren turvallisten ja pysyvien ihmissuhteiden rakentajana. Työntekijöitä ohjataan sitoutumaan pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimimaan johdonmukaisesti ja yhdenmukaisesti perhekodin yhteisten toimintaperiaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että lapselle ja nuorelle muodostuu mahdollisimman pysyviä ja turvallisia ihmissuhteita perhekodin aikuisiin ja työntekijöihin.

Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja kehitetään suunnitelmallisella täydennyskoulutuksella. Täydennyskoulutuksen tarpeita arvioidaan suhteessa perhekodin toimintaan, lasten ja nuorten yksilöllisiin tarpeisiin, henkilöstön osaamiseen sekä toiminnassa havaittuihin kehittämistarpeisiin.

Perhekodeissa kiinnitetään erityistä huomiota lastensuojelutyön, trauma- ja kiintymyssuhdeperustaisen työskentelyn, neuropsykiatrisen osaamisen, lasten ja nuorten mielenterveyden tukemisen, vuorovaikutuksen sekä haastavien tilanteiden ennakoinnin ja turvallisen kohtaamisen osaamiseen. Henkilöstön osaamista vahvistetaan lisäksi tehtävien edellyttämällä lääkehoito-, ensiapu- ja turvallisuuskoulutuksella.

Lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaaminen varmistetaan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Työntekijällä tulee olla tehtävän edellyttämä koulutus, perehdytys, osaamisen varmistaminen ja voimassa oleva lääkelupa ennen itsenäistä lääkehoidon toteuttamista.

Täydennyskoulutuksiin osallistumisesta ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä pidetään tarvittavaa seurantaa. Koulutustarpeita arvioidaan säännöllisesti osana henkilöstön kanssa

käytävää keskustelua, toiminnan arviointia ja omavalvontaa. Havaitut osaamisvajeet ja koulutustarpeet huomioidaan koulutusten ja perehdytyksen suunnittelussa.

7.6 Toimitilat

Sydämellä perhekodin toimitilat ovat suunniteltu ja muutosremontoitu ammatillisen perhekodin tarpeisiin vastaaviksi. Yksikössä on jokaiselle sijoitetulle lapselle oma huone, yhteisiä oleskelutiloja, toimistotilat, keittiö ja ruokailutila, kodinhoitotila, peseytymis-, sauna- ja wc-tilat. Lasten- ja nuortenkodin toimitilat on suunniteltu tukemaan lasten ja nuorten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Tilat ovat tehty ja sisustettu kodinomaisiksi sekä viihtyisiksi, turvallisuus huomioiden. Perhekodissa jokaisella lapsella on oma huone, jossa lapsella on mahdollisuus omaan, henkilökohtaiseen tilaan ja rauhaan. Yksikköön sijoitettu lapsi saa sisustaa oman huoneensa viihtyisäksi sekä itsensä näköiseksi. Yksikön yhteiset tilat mahdollistavat yhdessäolon ja arjen vuorovaikutuksen turvallisesti.

Tilojen turvallisuutta varmistetaan muun muassa seuraavin tavoin:

- Kiinteistön paloturvallisuus on varmistettu ajantasaisilla palovaroittimilla, sammutusvälineillä ja poistumisteillä. Yksikköön on laadittu pelastussuunnitelma ja henkilöstö perehdytetään sen sisältöön.
- Lukitusjärjestelmät ja kulunvalvonta takaavat lasten ja nuorten suojan ulkopuolisilta.
- Turvallisuus- ja esteettömyystekijät on huomioitu kaluste- ja tilaratkaisuissa. Tilat ovat selkeät ja helposti hahmotettavat.
- Tarpeen mukaan käytössä ovat tilat yksilötyöskentelyyn.

Lasten- ja nuortenkodin toimitilojen kuntoa seurataan säännöllisesti, ja mahdolliset puutteet korjataan viivytyksettä. Henkilöstö tekee arjessa havaintoja tilojen toimivuudesta ja turvallisuudesta, ja tarvittaessa tilaratkaisuihin tehdään muutoksia yhdessä omistajan tai kiinteistön ylläpitäjän kanssa. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus antaa palautetta yksikön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta sekä vaikuttaa esim. yksikön materiaalihankintoihin. Lasten ja nuorten näkemyksiä ja mielipiteitä hyödynnetään yksikön toimitilojen kehittämisessä.

7.7 Lääkinnälliset laitteet

Sydämellä perhekodin käytettävät lääkinälliset laitteet ovat seuraavat:

- Digitaaliset kuumemittarit (3 kpl)
- Otsakuumemittari
- Verenpainemittari

Laitteet on tarkoitettu ensisijaisesti yksikköön sijoitettujen lasten ja nuorten voinnin seurantaan, tilanteen arviointiin ja tarvittaessa tiedon välittämiseen terveydenhuollon ammattilaisille. Laitteita käytetään vain tarpeen mukaan ja henkilöstön toimesta.

Asiakasturvallisuuden varmistamiseksi:

- Kaikkien laitteiden käyttöön perehdytetään henkilöstö perehdytysvaiheessa ja tarvittaessa myöhemmin.
- Laitteet säilytetään lukitussa lääkekaapissa tai muussa sovitussa turvallisessa paikassa, lasten ulottumattomissa.
- Hygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota: jokaisen käytön jälkeen laitteet puhdistetaan käyttöohjeiden mukaisesti.
- Laitteiden kuntoa ja toimivuutta seurataan säännöllisesti. Tarvittaessa ne huolletaan, kalibroidaan tai vaihdetaan.
- Mittaustuloksia ei kirjata ilman lapsen tai nuoren suostumusta, ellei kyse ole akuuttista terveyteen liittyvästä tilanteesta tai lakiin perustuvasta velvollisuudesta.

Laitteiden käyttö dokumentoidaan tarvittaessa asiakastietojärjestelmään tai erilliseen seurantaan, mikäli käyttö liittyy asiakkaan hyvinvoinnin arviointiin tai hoitokäytäntöihin.

8. Asiakastietojen kirjaaminen ja käsittely

Perhekoti Sydämellä huolehtii siitä, että lasten ja nuorten asiakastietoja käsitellään, kirjaataan ja säilytetään voimassa olevan lainsäädännön, tietosuoja- ja salassapitosäännösten sekä sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelyä koskevien ohjeiden mukaisesti.

Perhekodissa käytetään Nappula-asiakastietojärjestelmää, joka on Kanta-yhteensopiva. Lapsen ja nuoren hoidon, kasvatuksen, ohjauksen ja kuntoutumisen kannalta olennaiset tiedot kirjataan järjestelmään asianmukaisesti ja ajantasaisesti.

Kirjaamisessa kuvataan lapsen tai nuoren arkea, vointia, toimintakykyä, tavoitteiden toteutumista, sovittujen toimenpiteiden toteutumista, yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä sellaisia tapahtumia ja havaintoja, joilla on merkitystä lapsen hoidon, kasvatuksen, turvallisuuden tai kuntoutumisen kannalta. Kirjaamisen tulee olla asiallista, selkeää, totuudenmukaista ja lapsen ihmisarvoa kunnioittavaa.

Kirjaamisessa huomioidaan lapsen ja nuoren osallisuus. Lapsen tai nuoren oma näkemys, kokemus ja mielipide kirjataan mahdollisuuksien mukaan hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden. Tavoitteena on, että asiakastiedoissa välittyy myös lapsen oma ääni eikä ainoastaan työntekijän tekemä arvio tai havainto.

Asiakastietoja käsittelevät ainoastaan ne työntekijät, joilla on työtehtäviensä perusteella siihen oikeus. Henkilöstön käyttöoikeudet määritellään tehtävien ja vastuiden perusteella. Käyttöoikeuksia seurataan ja niitä muutetaan tai ne poistetaan viivytyksettä työntekijän tehtävien tai työsuhteen päättyessä.

Henkilöstöä sitoo lakisääteinen salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Asiakastietoja käsitellään ja luovutetaan ainoastaan lainmukaisella perusteella. Tietojen käsittelyssä huomioidaan lapsen oikeudet, tietosuoja ja salassapito sekä lapsen asioissa toimivien henkilöiden ja viranomaisten tiedonsaantioikeudet.

Asiakastietoja käsitellään myös perhekodin yhteisissä tiloissa siten, etteivät ulkopuoliset henkilöt pääse niitä näkemään. Tietojärjestelmiä käytetään henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla ja salasanoilla, eikä tunnuksia luovuteta muiden käyttöön. Asiakastietoja sisältävät paperiset asiakirjat säilytetään asianmukaisesti suojattuina.

Lapselle ja nuorelle kerrotaan hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti asiakastietojen kirjaamisesta ja käsittelystä sekä hänen oikeuksistaan omiin tietoihinsa. Tarvittaessa lasta ja nuorta ohjataan myös omien tietojensa tarkastamiseen ja muiden tietosuojaoikeuksiensa käyttämiseen.

Mahdolliset asiakastietojen käsittelyyn liittyvät virheet, tietoturvapoikkeamat tai muut epäkohdat ilmoitetaan viivytyksettä perhekodin vastuuhenkilölle ja käsitellään voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään viivytyksettä.

Henkilöstö perehdytetään Nappula-asiakastietojärjestelmän käyttöön, asianmukaiseen kirjaamiseen, tietosuojaan, salassapitoon ja tietoturvaan. Kirjaamiskäytäntöjä ja asiakastietojen käsittelyä arvioidaan osana perhekodin omavalvontaa ja henkilöstön osaamista ylläpidetään tarvittavalla koulutuksella.

Yksikköön on laadittu tietosuojaohje.